Joi, 17 septembrie 2020

P9_TA(2020)0232

Situația din Rusia, otrăvirea lui Alexei Navalnîi

Rezoluția Parlamentului European din 17 septembrie 2020 referitoare la situația din Rusia: otrăvirea lui Alexei Navalnîi (2020/2777(RSP))

(2021/C 385/13)

Parlamentul European,

— având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Rusia,

— având în vedere Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,

— având în vedere Constituția Federației Ruse, în special Capitolul 2, mai exact articolul 29, care protejează libertatea de exprimare, precum și obligațiile internaționale în domeniul drepturilor omului pe care Rusia s-a angajat să le respecte ca membră a Consiliului Europei, a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și a ONU,

— având în vedere declarația din 3 septembrie 2020 a Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, în numele UE, referitoare la otrăvirea lui Alexei Navalnîi,

— având în vedere declarațiile din 24 august și 2 septembrie 2020 ale Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate (VP/ÎR), privind otrăvirea lui Alexei Navalnîi,

— având în vedere declarația din 8 septembrie 2020 a Înaltului Comisar al ONU pentru Drepturile Omului, Michelle Bachelet, prin care se solicita o anchetă independentă cu privire la otrăvirea lui Alexei Navalnîi,

— având în vedere declarația miniștrilor de externe ai G7 din 8 septembrie 2020 cu privire la otrăvirea lui Alexei Navalnîi,

— având în vedere Convenția privind interzicerea dezvoltării, producerii, stocării și folosirii armelor chimice și distrugerea acestora (Convenția privind armele chimice), care interzice utilizarea, dezvoltarea, producerea, stocarea și transferul armelor chimice,

— având în vedere adoptarea în unanimitate a deciziilor C-24/DEC.4 și C-24/DEC.5 în cadrul celei de a 24-a sesiuni a Conferinței statelor părți la Convenția privind armele chimice din 27 noiembrie 2019, prin care agenții neurotoxici organofosforici din categoria Noviciok au fost puși în tabelul 1 din anexa privind substanțele chimice la Convenție, precum și intrarea în vigoare a acestor decizii la 7 iunie 2020,

— având în vedere declarația spitalului Charité – Universitättsmedizin din Berlin, din 24 august 2020, în care se afirmă că Alexei Navalnîi a fost victima otrăvirii cu un agent chimic neurotoxic,

— având în vedere declarația guvernului federal german din 2 septembrie 2020, prin care solicită de urgență guvernului rus să facă o declarație cu privire la incident și condamnă atacul în termenii cei mai fermi cu putință,

— având în vedere declarația directorului general al Organizației pentru Interzicerea Armelor Chimice (OIAC) din 3 septembrie 2020 privind acuzațiile de utilizare a armelor chimice împotriva lui Alexei Navalnîi, care afirmă răspicat că „în temeiul Convenției privind armele chimice, orice otrăvire a unei persoane prin utilizarea unui agent neurotoxic este considerată uz de arme chimice”,

— având în vedere articolul 5 din Declarația universală a drepturilor omului și articolul 7 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, care prevăd amândouă că nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante, și la care Federația Rusă este parte,

— având în vedere Declarația privind drepturile și responsabilitățile indivizilor, grupurilor și organelor societății de promovare și protejare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale universal recunoscute, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 9 decembrie 1998,

— având în vedere articolul 132 alineatele (2) și (4) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât Alexei Navalnîi, politician rus de opoziție de prim rang, avocat, blogger și activist anticorupție, a dezvăluit numeroase cazuri de corupție care implică întreprinderi comerciale și politicieni ruși și a condus mai multe proteste publice în toată Rusia, devenind unul dintre puținii lideri de succes ai opoziției ruse; întrucât anterior el a fost reținut, arestat și condamnat, în încercarea de a se pune capăt activităților sale politice și publice; întrucât Curtea Europeană a Drepturilor Omului a declarat unele din aceste proceduri drept abuzive și contrare principiului unui proces cinstit; întrucât Alexei Navalnîi a fost atacat fizic în 2017 cu un dezinfectant medical, care aproape l-a orbit, existând zvonuri că s-a încercat otrăvirea lui în timpul detenției din 2019; întrucât în niciunul dintre aceste cazuri făptașii nu au fost aduși în fața justiției;

B. întrucât se relatează că Alexei Navalnîi a intrat în comă la 20 august 2020 la bordul unui zbor intern rus, a fost transportat la un spital din orașul rus Omsk și, la cererea familiei sale, a fost dus la spitalul Charité din Berlin unde, din 22 august 2020, se află sub tratament medical;

C. întrucât tentativa de asasinare a lui Alexei Navalnîi a avut loc în perioada premergătoare alegerilor locale și regionale din Rusia din 13 septembrie 2020, în care el și echipa lui s-au implicat activ în introducerea unei strategii de „votare inteligentă” pentru a-i învinge pe candidații regimului Putin; întrucât acest aspect pune într-o lumină foarte proastă starea democrației, a libertăților fundamentale și a drepturilor omului în Rusia;

D. întrucât, chiar înainte de tentativa de otrăvire, Alexei Navalnîi s-a aflat la Novosibirsk și Omsk, unde a investigat cazuri de corupție în rândul guvernatorilor locali; întrucât Alexei Navalnîi, prin activitățile sale de combatere a corupției în regiunile Rusiei, a adus astfel de cazuri în atenția cetățenilor din zonele respective și, drept urmare, a făcut să crească participarea la alegerile regionale, mobilizându-i pe votanții opoziției; întrucât Alexei Navalnîi a înființat un sistem de 40 de birouri regionale în întreaga țară, care supraveghează permanent autoritățile locale și sunt, din acest motiv, ținta intimidării și persecuțiilor din partea autorităților ruse;

E. întrucât Alexei Navalnîi și-a exprimat sprijinul ferm pentru protestatarii din Habarovsk și Belarus și a considerat schimbările din Belarus o sursă de inspirație pentru poporul rus;

F. întrucât regimul din Rusia recurge sistematic la asasinate politice și otrăvire, vizându-i deliberat pe membrii opoziției; întrucât această stare de fapt este agravată și mai mult de refuzul autorităților de a ancheta temeinic asasinatele și tentativele de asasinate politice comise asupra Annei Politkovskaia, a lui Boris Nemțov, Serghei Protazanov, Vladimir Kara-Murza și a altora; întrucât reprezentanții opoziției sunt sistematic ținta unor atacuri verbale, atacuri la persoană și campanii de dezumanizare din partea guvernului sau a mass-media proguvernamentale;

G. întrucât ultima tentativă de asasinat este doar cel mai recent exemplu de derapaj grav în materie de protecție a drepturilor omului și respectare a principiilor democratice convenite de comun acord și a statului de drept în Federația Rusă;

H. întrucât această reprimare neîncetată a manifestărilor de nemulțumire este agravată de impunitatea forțelor de poliție și de securitate, precum și de faptul că instanțele nu vor să îi urmărească penal pe autorii reali ai acestor infracțiuni care nu doar că rămân nepedepsiți, dar mai sunt și recompensați de Kremlin;

I. întrucât, în conformitate cu renumita organizație rusă pentru drepturile omului „Memorial”, în Federația Rusă există peste 300 de deținuți politici și din motive religioase; întrucât UE dă dovadă de solidaritate cu toți dizidenții și cu poporul rus, care, în ciuda amenințării la adresa libertății și a vieții lor și a presiunii exercitate de Kremlin și de autoritățile ruse, continuă să lupte pentru libertate, drepturile omului și democrație;

J. întrucât asasinatele și tentativele de asasinate politice comise de serviciul secret rus au un impact direct asupra securității interne a UE;

Joi, 17 septembrie 2020

K. întrucât spitalul universitar Charité din Berlin a ajuns la concluzia că Alexei Navalnîi a fost otrăvit cu un agent neurotoxic din grupul Noviciok, care este o clasă de agenți neurotoxici de uz militar dezvoltată de Uniunea Sovietică și Federația Rusă; întrucât această concluzie a fost confirmată de un laborator specializat al forțelor armate germane și de diverse alte laboratoare care au lucrat independent; întrucât agentul neurotoxic Noviciok a fost utilizat recent în martie 2018 pe teritoriul UE într-un atac asupra fostului agent rus de informații Serghei Skripal și a fiicei sale, Iulia Skripal, care a avut loc la Salisbury, Regatul Unit, și a dus la moartea accidentală a lui Dawn Sturgess, rezident în Amesbury;

L. întrucât doctorii ruși au fost primii care l-au tratat de otrăvire pe Alexei Navalnîi ca mai apoi să afirme că nu au găsit urme de otravă în corpul său, încercând să împiedice transportarea sa în afara țării, și întrucât autoritățile ruse neagă orice legătură cu incidentul;

M. întrucât agentul neurotoxic Novichok este un instrument dezvoltat și disponibil numai pentru structurile militare și serviciile secrete din Rusia; întrucât astfel de substanțe sunt reglementate de legislația rusă; întrucât agentul neurotoxic Novichok este o armă chimică ce poate fi produsă numai în laboratoare militare de stat și nu poate fi achiziționată de persoane private; întrucât, chiar și dacă s-ar fi produs o astfel de situație, este vorba despre o încălcare a angajamentelor juridice internaționale ale Rusiei;

N. întrucât Consiliul a solicitat autorităților ruse să efectueze o anchetă amănunțită asupra tentativei de asasinare a lui Alexei Navalnîi, a solicitat un răspuns internațional comun și și-a rezervat dreptul de a lua măsuri adecvate, inclusiv măsuri restrictive;

O. întrucât, în temeiul Convenției privind armele chimice, orice otrăvire a unei persoane prin utilizarea unui agent neurotoxic este considerată o utilizare a armelor chimice, și întrucât utilizarea armelor chimice de către oricine în orice circumstanțe constituie o încălcare gravă a dreptului internațional și a standardelor internaționale privind drepturile omului; întrucât, în urma adoptării în unanimitate a două propuneri în acest sens, inclusiv cea înaintată de Federația Rusă, Novichok a fost adăugată la lista de substanțe supuse controlului din Convenția privind armele chimice și, prin urmare, face obiectul celor mai stricte orientări în materie de control prevăzute de Convenție;

P. întrucât drepturile la libertatea de gândire și de exprimare, de asociere și de întrunire pașnică sunt consacrate în Constituția Federației Ruse;

Q. întrucât mijloacele de informare în masă rusești controlate de stat încearcă să nege responsabilitatea autorităților ruse în tentativa de asasinare a lui Alexei Navalnîi, difuzând informații false și deturnând atenția publicului de la încălcările continue ale democrației, ale statului de drept, ale libertăților fundamentale și ale drepturilor omului în Federația Rusă;

R. întrucât în timpul alegerilor regionale din Rusia din 13 septembrie 2020 s-a înregistrat un număr record de plângeri cu privire la falsificarea rezultatelor; întrucât în orașele în care Alexei Navalnîi a fost prezent înainte de tentativa de otrăvire (Novosibirsk și Omsk), sistemul său de vot inteligent s-a dovedit a fi eficient și a contribuit la învingerea candidaților lui Putin;

S. întrucât Parlamentul European a ajuns oficial la concluzia că Rusia nu mai poate fi considerată un „partener strategic”, aceasta și în contextul politicii sale externe antagoniste, care include intervenții militare și ocuparea ilegală a unor țări terțe,

1. condamnă cu fermitate tentativa de asasinare a lui Alexei Navalnîi și își exprimă deosebita îngrijorare cu privire la utilizarea repetată a unor agenți chimici neurotoxici împotriva cetățenilor ruși;

2. reamintește că utilizarea armelor chimice în orice circumstanțe constituie o infracțiune condamnabilă în temeiul dreptului internațional, în special în temeiul Convenției privind armele chimice;

3. subliniază că tentativa de asasinare a lui Alexei Navalnîi a făcut parte dintr-un efort sistematic menit să reducă la tăcere vocea acestuia și a altor dizidenți, să descurajeze expunerea în continuare a corupției grave din cadrul regimului și să descurajeze opoziția politică din țară în general, în special pentru a influența alegerile locale și regionale parțiale din Rusia din 11-13 septembrie 2020;

4. reiterează faptul că cazul lui Alexei Navalnîi nu este decât un element al unei politici mai ample a Rusiei, care se axează pe politici interne de opresiune și pe acțiuni de agresiune la nivel mondial, propagarea instabilității și a haosului, restabilirea sferei sale de influență și dominație și subminarea ordinii internaționale bazate pe norme;

5. solicită lansarea imediată a unei anchete internaționale (în care să fie implicate UE, ONU, Consiliul Europei, aliații acestora și OIAC) și subliniază hotărârea sa de a contribui la o astfel de anchetă; invită OIAC să inițieze o anchetă amănunțită cu privire la încălcările de către Rusia a angajamentelor internaționale în domeniul armelor chimice; invită autoritățile ruse să coopereze pe deplin cu OIAC pentru a asigura o anchetă internațională imparțială și să tragă la răspundere persoanele responsabile de infracțiunea comisă împotriva lui Alexei Navalnîi;

6. invită Consiliul Afaceri Externe să ia o poziție activă cu privire la această chestiune în cadrul reuniunii sale din 21 septembrie 2020; solicită ca UE să stabilească cât mai curând posibil o listă de măsuri restrictive ambițioase față de Rusia și să înăsprească sancțiunile existente împotriva Rusiei; cere să se implementeze astfel de mecanisme de sancționare care să permită colectarea și înghețarea activelor europene ale persoanelor considerate corupte de Fundația anticorupție Alexei Navalnîi;

7. invită autoritățile ruse să înceteze hărțuirea, intimidarea, violența și represiunea împotriva oponenților politici, punând capăt climatului dominant de impunitate, care a cauzat deja moartea multor jurnaliști, apărători ai drepturilor omului și politicieni din opoziție; subliniază necesitatea de a garanta că astfel de persoane își pot desfășura activitățile legitime și utile, fără interferențe și fără să se teamă pentru viața lor sau pentru viețile membrilor familiilor lor și ale prietenilor;

8. solicită ca UE să ceară în continuare Rusiei să abroge sau să modifice toate legile incompatibile cu standardele internaționale, inclusiv recentele modificări aduse în mod ilegal Constituției Rusiei și cadrului juridic privind alegerile, precum și legislația privind agenții străini și organizațiile indezirabile, cu scopul de a sprijini pluralismul și desfășurarea alegerilor libere și corecte și de a crea condiții de concurență echitabile pentru candidații opoziției;

9. își exprimă solidaritatea cu forțele democratice din Rusia, care militează pentru o societate deschisă și liberă, și sprijinul pentru toate persoanele și organizațiile care sunt ținta atacurilor și a represiunii;

10. subliniază datoria Federației Ruse, în calitate de membru al Consiliului de Securitate al ONU, de a respecta dreptul internațional, acordurile și convențiile relevante și de a-și respecta pe deplin angajamentele internaționale, inclusiv cooperarea cu OIAC în investigarea oricărei încălcări a Convenției privind armele chimice;

11. solicită insistent Federației Ruse să abordeze de urgență chestiunile ridicate de comunitatea internațională și să furnizeze informații imediate și complete către OIAC privind programul său „Novichok”;

12. subliniază faptul că Federația Rusă, în calitate de membru al Consiliului Europei și al OSCE, s-a angajat să respecte libertățile fundamentale, drepturile omului și statul de drept, astfel cum sunt consacrate în Convenția Europeană a Drepturilor Omului și în Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice;

13. invită ÎR/VP și Serviciul European de Acțiune Externă să aducă în discuție toate cazurile de persoane urmărite penal din motive politice în cadrul consultărilor UE-Rusia pe tema drepturilor omului, atunci când vor fi reluate, și să li se ceară reprezentanților Rusiei la aceste consultări un răspuns oficial pentru fiecare caz în parte; invită președinții Consiliului și Comisiei, precum și ÎR/VP să urmărească în continuare îndeaproape aceste cazuri, să aducă în discuție aceste probleme în cadrul diferitelor formate și reuniuni cu Rusia și să informeze Parlamentul cu privire la discuțiile purtate cu autoritățile ruse;

14. invită statele membre să își coordoneze pozițiile față de Rusia și să se exprime cu o singură voce în dialogurile bilaterale și multilaterale cu autoritățile ruse;

15. reiterează faptul că este extrem de urgent să se inițieze o reevaluare strategică aprofundată a relațiilor UE cu Rusia, pe baza următoarelor principii:

(a) să invite ÎR/VP să reexamineze politica UE față de Rusia și cele cinci principii directoare pentru relațiile UE cu Rusia și să elaboreze o nouă strategie cuprinzătoare, care va fi condiționată de evoluțiile viitoare în domeniul democrației, al statului de drept și al respectării drepturilor omului de către conducerea și autoritățile ruse;

(b) să solicite statelor membre să continue izolarea Rusiei în forurile internaționale (cum ar fi G7 și alte formate) și să revizuiască în mod critic cooperarea UE cu Rusia prin diverse platforme de politică externă;

(c) să invite Consiliul să acorde prioritate aprobării unui mecanism al UE de sancțiuni după modelul Magnitsky în domeniul drepturilor omului și implementării acestuia în viitorul apropiat, care va include o listă de persoane și care ar putea cuprinde, de asemenea, sancțiuni sectoriale la adresa regimului rus;

(d) în lumina cazului Navalnîi, își reiterează poziția anterioară de a opri proiectul Nord Stream 2;

(e) să invite Consiliul să adopte o strategie a UE de sprijinire a disidenților ruși, a organizațiilor neguvernamentale și a organizațiilor societății civile, precum și a presei și ziariștilor independenți, utilizând pe deplin mecanismele pentru apărătorii drepturilor omului, creând noi oportunități pentru tinerii ruși ca să studieze în UE și oferind asistență pentru înființarea unei universități ruse în exil, într-unul din statele membre;

(f) să solicite Consiliului să înceapă imediat pregătirile și să adopte o strategie a UE pentru relațiile viitoare cu o Rusie democratică, care să cuprindă o ofertă amplă de stimulente și condiții pentru întărirea tendințelor interne spre libertate și democrație;

16. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Consiliului, Comisiei, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Consiliului Europei, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, precum și președintelui, guvernului și parlamentului Federației Ruse.